

Romeleåsen & Sjölandskapet

Romeleås- och sjölandskapskommittén

1 (6)

2021-02-12

Region Skåne
region@skane.se

För kännedom till:
Se sid 6

Yttrande över förslag till Regionplan för Skåne 2022–2040

I inledningen i förslaget, under rubriken Därför regional planering (sid 4) understryks att *"Många planeringsfrågor spänner över de kommunala och regionala gränserna och vinner på att ses i ett regionalt sammanhang."* Här nämns också betydelsen av att *"se helheter och regionala utmaningar och möjligheter."* Romeleås- och sjölandskapskommittén, RÅSK, <https://www.romeleasen.se/> anser att det är viktigt att utgå från medborgarnas behov och delar denna syn.

Kommittén yttrar sig i första hand ut ifrån målsättningarna i kommitténs stadgar samt de nationella målen för friluftslivet som regeringen beslutade om 2012. I detta hänseende vill kommittén framför allt lyfta vikten av att Regionen bidrar till att uppnå det 1:a nationella friluftsmålet om - Tillgänglig natur för alla.

Sammanfattning av yttrandet

1. Det bör tydliggöras i regionplanen – i text och i kartform - att Romeleåsen och Sjölandskapet är särskilt nämnt i miljöbalkens 4 kap, 2 §, där bl a det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas, se bifogad översiktskarta.
2. Romeleåsen och Sjölandskapet är unikt. Det natur- och kulturlandskap som finns inom området finns det ingen motsvarighet till någon annanstans i Sverige. Därför är det särskilt viktigt att värna och utveckla landskapets särart med dess natur- och kulturmiljöer, bl a genom att utveckla områden med de naturligt växande trädslagen i området som framför allt är ädellövskog, bok och ek.
3. Viktigt att värna naturbetesmarker - såsom hagmarker och enefälader med hänsyn till biologisk mångfald och kulturhistoria.
4. Det finns många sjöar inom i Sjölandskapet. I de flesta är vattenkvaliteten dålig. Det krävs betydligt kraftfullare åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com

5. Natur- och skogsområdena inom Romeleåsen och Sjölandskapet är de närmast större områdena för friluftsliv för mer än hälften av Skånes befolkning. Det kräver ett regionalt perspektiv i planeringen. Möjligheterna till friluftsliv är även viktigt med hänsyn till folkhälsan, och därför är det viktigt att Region Skåne tar ett större ansvar för att säkerställa värdena inom området samt för att utveckla närbarhet och tillgänglighet.
6. Eftersom riksdagen beslutat att Romeleåsen och Sjölandskapet är särskilt utpekade i miljöbalken, som viktigt för allmänhetens friluftsliv bör staten genom Länsstyrelsen ta ett större ansvar i syfte att kunna genomföra uppsatta mål för friluftslivet.
7. Det är viktigt med ökad samverkan med markägare och ideella organisationer. Även Skogsstyrelsen bör ta en betydligt aktivare roll i en dialog, med syfte att finna en samsyn kring skogsbruk, friluftsliv och natur- och kulturmiljövård inom området.
8. Att skapa förutsättningar för en växande natur- och kulturturism med möjligheter till boende inom området bidrar till jobb och en levande landsbygd.
9. Förbättra närbarheten till natur- och skogsområdena inom Romeleåsen och Sjölandskapet genom utveckling av cykelleder och kollektivtrafik i syfte att göra naturen tillgänglig för fler.
10. Med hänsyn till Romeleåsen och Sjölandskapets stora betydelse för rekreation och naturupplevelser bör det inte öppnas nya bergtäkter. Länsstyrelsen bör utarbeta en regional plan där man även beaktar möjligheterna till utvinning av bergkross i övriga delar av Sydsverige, samt framförallt återvinning av material. Inga vindkraftverk bör heller uppföras.

Yttrande

Romeleåsen och Sjölandskapet - Bakgrund

Enligt miljöbalkens 4 kap, 2 § gäller särskilda bestämmelser för hushållningen av mark och vatten för cirka 25 områden i Sverige. Inom de namngivna områdena ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne är ett av dessa områden, se bifogad översiktsskarta. Det bör tydliggöras i regionplanen såväl i text som i kartform.

På sidan 32 i Regionplaneförslaget står: *”Att säkerställa blågrön infrastruktur av tillräcklig kvalitet och kvantitet är avgörande för människors hälsa och livskvalitet och en långsiktig hållbar utveckling i Skåne”*. Kommittén delar målsättningen och anser att det är viktigt.

Romeleåsen och Sjölandskapet är unikt i ett svenskt perspektiv

Romeleåsen och Sjölandskapet är unikt. Det finns ingen motsvarighet till detta kuperade landskap med ädellövskogar, sjöar och slott någon annanstans i Sverige. Det är därför viktigt att värna och utveckla landskapets särart med dess natur- och kulturmiljöer, som ett led i utvecklingen av området som ett destinationsmål.

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com

Därför bör de naturligt växande trädslagen i området gynnas, framför allt ädellövskogen, vilka är bok, ek och sex andra trädslag, se § 22 i Skogsvårdslagen, SVL. Lagen anger i §§ 23- 28, samt i medföljande förordningar och bestämmelser, också vad som avses som ädellövskog samt att bidrag kan ges för att trygga återväxten av ädellövskog (§28). Området har också med hänsyn till jordmån och klimat de bästa förutsättningarna i landet för ädellövskog.

Naturbetesmarker - såsom hagmarker och enefälader - täckte tidigare stora delar av Romeleåsen. De områden som finns kvar är med hänsyn till sin biologiska mångfald och kulturhistoria viktiga att värna och bevara. För att värdena med bl a en rik flora ska bevaras är det viktigt med fortsatt betesdrift, vilket ofta kan vara en utmaning. Särskilt för mindre arealer. Det kan då krävas att man hittar former för samverkan mellan olika brukare och det allmänna.

Det finns ett 10-tal sjöar inom området. I de flesta är vattenkvaliteten dålig enligt Länsstyrelsens redovisning av miljötillståndet i Skåne. Det krävs betydligt kraftfullare åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten. Det är viktigt med hänsyn till fisket och möjligheter att använda fler sjöar för bad och annat friluftsliv.

Landsbygden – Blågrön infrastruktur – Natur- och kulturturism

Kommittén instämmer i nödvändigheten av att lyfta landsbygdens roll som en självständig och central drivkraft. En livskraftig landsbygd är en förutsättning för att man ska kunna bo, verka och leva i hela Skåne (sid 29).

Sammantaget vill vi peka på att besöksnäringen i form av natur- och kulturturism är en växande näring, som bidrar till jobb och en levande landsbygd, och därför bör stödjas. Därmed är det viktigt att underlätta för verksamheter och entreprenörer, som bedriver eller planerar att bedriva sådan verksamhet. Man bör särskilt beakta och uppmärksamma de behov och önskemål som finns för olika former av boende, vilket gynnar både besökare och utvecklingen på landsbygden. Bland annat kan det medverka till att äldre byggnader, som inte används inom jordbruket kan få annan användning och därmed bevaras.

Värna och utveckla landskapets särart - Biologisk mångfald

Kommittén delar målsättningen att planera med hänsyn till Skånes kulturlandskap och landskapskaraktärer (sid 77). Det kuperade landskapet inom Romeleåsen och Sjölandskapet, som växlar mellan åkrar, betesmarker och skog bidrar också till ett mycket rikt djurliv med bland annat rovfåglar och hjortdjur. Här finns en stor stam av kronhjort, Skånes landskapsdjur. Inom området finns också ett 10-tal sjöar samt ett 20-tal slott och herrgårdar. Riksintressen gällande naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv täcker mycket stora delar av området. Därför är det viktigt att värna och utveckla landskapets särart med dess natur- och kulturmiljöer, som bland annat bidrar till attraktivitet och naturupplevelser, samt åtgärder som på sikt ökar andelen ädellövskog i området och andelen äldre träd, vilket även ökar den biologiska mångfalden.

De nationella miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv har i Skåne en negativ utveckling. Det framgår bland annat av Länsstyrelsens årliga redovisningar. Romeleåsen och Sjölandskapet med sitt omväxlande landskap tillhör de artrikaste delarna av Skåne. Det behövs – som betonas i samrådsförslaget (sid 73) - aktiva insatser för att bibehålla,

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen	Brotorget 1			
Lunds kommun	221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com
Box 41				
221 00 Lund				

skydda och utveckla den biologiska mångfalden. Även klimatförändringarna innebär ett stort hot för den biologiska mångfalden, och ökar bland annat risken för att främmande växt- och djurarter ska sprida sig.

Romeleåsen och Sjölandskapet är närmaste natur för mer än hälften av Skånes befolkning

Natur- och skogsområdena inom Romeleåsen och Sjölandskapet är de närmast större områdena för friluftsliv för mer än hälften av Skånes befolkning. Flera kommuner i södra och sydvästra Skåne har inga natur- och skogsområden inom sina kommungränser. För att tillmötesgå medborgarnas behov av friluftsliv och rekreation krävs det samverkan samt ett regionalt perspektiv i planeringen. Möjligheterna till friluftsliv är även viktigt med hänsyn till folkhälsan.

Att säkerställa tysta områden, som skyddas från buller och även inslag som visuellt stör landskapsbilden och natur- och kulturmiljöer är viktigt med hänsyn till rekreation och naturupplevelser. Det måste därför uppmärksammas i planeringen. Kanalisering i form av stigar och leder, är en viktig del i planeringen för att minska störningarna på djurlivet.

Nåbarhet - Tillgänglighet

I samrådsförslaget (sid 75) framförs betydelsen av att förbättra nåbarheten till Skånes natur för att gynna friluftsliv och turism, och att man därför bör stärka cykelstråken och kopplingarna mellan befintlig kollektivtrafik och målpunkter i naturen.

Städer och tätorter i södra och Sydvästra Skåne är huvudsakligen belägna i ett intensivt odlat jordbrukslandskap. Det innebär att man inte har större skogs- och naturområden inom promenadavstånd. Många har inte bil och ska det vara möjligt att nå det 1:a friluftsmålet om tillgänglig natur för alla, är det viktigt att på olika sätt öka nåbarheten. Därför måste kollektivtrafiken utvecklas, så att större skogs- och naturområden inom Romeleåsen och Sjölandskapet blir nåbara.

I sammanhanget är det också viktigt att uppmärksamma behovet av att öka tillgängligheten till naturen för personer med funktionsnedsättning.

Beträffande cykelleder är det nödvändigt att bygga ut dessa och utveckla cykelleder som skapar goda förutsättningar för att cykla med hög trafiksäkerhet från städer och tätorter till större skogs- och naturområden inom Skåne.

Kommittén antog 2018 efter synpunkter från remissinstanserna ”Strategi för utveckling av Romeleås- och Sjölandskapet - Vision 2030”

https://www.romeleasen.se/upload/documents/Strategi_for_utveckling_av_Romeleas-_o_Sjolandskapet_2018.pdf

I strategin finns på sidorna 18 - 19 målsättningar om att utveckla möjligheten att cykla till större skogs- och naturområden inom Romeleås- och Sjölandskapet från huvudorterna i kommunerna med hög trafiksäkerhet. Bland annat att från Malmö utveckla en fortsättning av cykelvägen från Torup/Hyby österut, mot Häckeberga. Från Lund via mindre trafikerade vägar, samt delvis längs Höje å, mot Romeleåsen och från Trelleborg norrut mot Svedala/Bökeberg.

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com

Det finns många sjöar inom Romeleåsen och Sjölandskapet. Avrinningen från sjöarna sker huvudsakligen via Kävlingsån, Höje å och Sege å. Kontroll och åtgärder genomförs av vattenråden för respektive vattendrag. Det behövs ökade resurser för att kunna genomföra nödvändiga åtgärder i syfte att förbättra vattenkvaliteten.

När det gäller stråk med utvecklingspotential finns de – som nämns i samrådsförslaget - främst längs vattendrag i landskapet (sid 45). För Romeleåsen och Sjölandskapet och dess närområde gäller det främst Höje å och Sege å: Höje å är dessutom utpekad av Naturvårdsverket som riksintresse för friluftslivet. (FM 14 Höje å från Genarp till Lomma)

Störningar och hot mot miljön

Människor söker sig ut till Romeleåsen och Sjölandskapet för friluftsliv, rekreation och naturupplevelser. Då är alla former av påverkan i form av buller och visuellt störande inslag som flygplatsen, vägar, järnvägar, stenbrott, kraftledning, vindkraftverk och större byggnader negativt. Det är därför viktigt att så stora delar som möjligt av Romeleåsen och Sjölandskapet är tysta och inte påverkas av negativa inslag i landskapsbilden.

Bergtäkter på Romeleåsen

Det finns flera bergtäkter på Romeleåsen. Samtidigt är området av mycket stor betydelse för människors möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Ett ställningstagande i kommitténs strategi är, att inte öppna nya bergtäkter inom området samt att successivt minska det årliga uttaget av bergkross på Romeleåsen. Ta hänsyn till den betydelse som Romeleåsen har som rekreationsområde i en allt folkrikare region genom att pröva ekonomiska styrmedel för att begränsa uttaget.

Varje eventuell ytterligare ansökan om utökning av bergtäkterna ska föregås av utförliga konsekvensbeskrivningar som också omfattar transporter. Kommittén anser också att Länsstyrelsen ska utarbeta en regional materialhushållningsplan där man särskilt uppmärksammar Romeleåsen och även beaktar möjligheterna till utvinning av bergkross i övriga delar av Skåne och Sydsverige samt möjligheterna till återvinning av material.

Vindkraftverk m m

Med hänsyn till ovan nämnda skäl har kommittén i strategin tagit ställning för att tillstånd inte ska ges till vindkraftverk inom Romeleåsen och Sjölandskapet.

Regionen och staten bör ta ett större ansvar för området för att genomföra målen

Kommittén delar synen att det är nödvändigt med samverkan i planering av vatten, regionala stråk av blågrön infrastruktur, biologisk mångfald, rekreations- och friluftsliv, besöksnäring och energiförsörjning. Insatserna ska bidra till regionala och nationella miljömål (sid 32).

Med hänsyn till den betydelse som Romeleåsen och Sjölandskapet har ur flera aspekter är det viktigt att Region Skåne tar ett större ansvar för att säkerställa värdena samt att utveckla närbarhet och tillgänglighet till området.

Sveriges riksdag har tagit beslut om att Romeleåsen och Sjölandskapet är viktigt för allmänhetens friluftsliv, och särskilt nämnt området i miljöbalkens 4 kap, § 2. Om det ska vara möjligt att genomföra målsättningarna och göra naturen tillgänglig för alla enligt de

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com

nationella friluftsmålen bör staten, genom Länsstyrelsen, ta ett större ansvar. Det är självklart speciellt viktigt i ett område där tillgången till allemansrättslig tillgänglig mark är så begränsad.

För att nå uppsatta mål är det viktigt med ökad samverkan med markägarna inom området. Det krävs dialog och samverkan bl a i syfte att hitta former för överenskommelser. Det är även viktigt med dialog och samverkan med ideella naturvårds- och friluftorganisationer.

Skogsstyrelsen, som har tillsyn över bl a skogsvårdslagen, bör kunna ta en betydligt aktivare roll i dialogen kring framtidens skogsbruk och möjligheterna att finna samsyn kring skogsbruk, friluftsliv och naturvård.

En viktig utgångspunkt för planeringen är medborgarnas behov av rekreation, friluftsliv och naturupplevelse, samt ett långsiktigt perspektiv vid planering och insatser inom Romeleåsen och Sjölandskapet. Självklart måste det också ske i nära dialog med alla berörda parter.

Romeleås- och Sjölandskapskommittén

Gunnar Jönsson

Gunnar Jönsson
Ordf.

Kent Ivan Andersson

Kent-Ivan Andersson
Vice ordf.

Bilaga

1. Romeleåsen och Sjölandskapet i södra Skåne - Översiktskarta
2. Romeleåsen och Sjölandskapet med av resp kommun utpekade områden för friluftsliv

För kännedom

Kommitténs medlemmar, kommunstyrelserna i

- Lund
- Malmö
- Sjöbo
- Skurup
- Trelleborg

Samt

Länsstyrelsen i Skåne

Skogsstyrelsen – Skånedistriktet

Postadress	Besöksadress	Telefon växel	Internetadress	e-post
Tekniska Förvaltningen Lunds kommun Box 41 221 00 Lund	Brotorget 1 221 00 Lund	046-359 50 00	www.romeleasen.se	romeleasensjo@gmail.com

Romeleåsen och Sjölandskapet i södra Skåne

Detta område är särskilt nämnt i Miljöbalken, kap 4, § 2, ”där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas”. Natur- och skogsområdena inom Romeleåsen och Sjölandskapet är också de närmast större områdena för friluftsliv för mer än hälften av Skånes befolkning.

Romeleåsen - Sjölandskapet

Karta 1b. Riksintresset 4 kap 2 § Miljöbalkens lokalisering i södra Skåne. Siffrorna 1-12 representerar områden som respektive kommun pekat ut som lämpliga för friluftsliv.